

Boomverplanting



**Product
informatie**

Boomverplanting, het proces

Bij de keuze om een boom te verplanten wordt de afweging gemaakt of de boom goed onderhouden, vitaal is, een financiële waarde vertegenwoordigt, op een andere plaats bruikbaar is en past in de structuur van een nieuwe woon- en werkomgeving. Hergebruik van bomen is duurzaam en ook dit is een belangrijke overweging. Als dit leidt tot de keuze om de boom te verplanten wordt bepaald of het ook technisch mogelijk is.

De startvraag is: waar en wanneer komen waardevolle en goed verplantbare bomen vrij binnen een plan of gemeente. Landschapsarchitecten en ontwerpers/werkvoorbereiders die zich bezig houden met het nieuwe project hebben deze kennis nodig zodat de bomen ingepast kunnen worden in de nieuwe omgeving. Hierdoor kan een verplanttraject tijdig worden ingezet. Communicatie en organisatie zijn hier sleutelwoorden. Bewust omgaan met bomen die weg moeten kan alleen als bij alle betrokken partijen tijdig bekend is dat bomen moeten wijken.

Soms kan er een tijdsgat zitten tussen het moment dat bomen weg moeten en nieuwe bomen worden geplant. Een tijdelijk bomendepot kan hiervoor een oplossing zijn. Een gemeente kan zelf een depot creëren maar ook een derde kan hierin een rol vervullen. Ook landelijke afstemming tussen vraag en aanbod is mogelijk.

Succesvol boomverplanten vergt kennis van het verplantproces en technieken

Het verplantproces kent de volgende stappen:

1. Constateren dat waardevolle, goed onderhouden bomen weg moeten.
2. Uitvoeren van een verplantbaarheidsbeoordeling.
3. Indien verplantbaar: inpassen in een nieuwe omgeving.
4. Voorbereiden van de bomen op verplanting.
5. Kiezen van de verplantmethode (zie ook kader verplanttechnieken). Hierbij o.a. rekening houden met omgevingsfactoren, bereikbaarheid, transportroute, verkeersafzettingen en eventuele vergunningen.
6. Inrichting van de nieuwe plantplaats. Speciale aandacht is hierbij gevraagd voor goed doorwortelbare ruimte, voeding, water en zuurstof in de bodem.
7. Nazorg van de verplante bomen zoals watergeven.

Een aantal van deze stappen wordt hieronder nader toegelicht.

Als waardevolle bomen weg moeten zal de verplantbaarheid van de bomen beoordeeld moeten worden. Hier spelen de volgende zaken mee: soort, kroonopbouw, wortelopbouw, grondwaterstand, kwaliteit, omgevingsfactoren zoals kabels en leidingen, conditie en vitaliteit en bereikbaarheid van de bomen. De grootte van de boom vormt tegenwoordig



vrijwel geen probleem meer. Als verplanting niet mogelijk is heeft dit te maken met de bereikbaarheid van de bomen in verhouding tot het benodigde materieel.

Indien de bomen goed verplantbaar zijn zullen deze op een nuttige manier ingepast moeten worden in een nieuwe omgeving. Vervolgens zal het werkelijke verplanten aan bod komen. Indien de tijd dit toestaat is het aan te raden de bomen voor te bereiden. Dit wil zeggen het één à twee jaar voor verplanting rondgraven en prepareren van de kluit. Hierdoor worden nieuwe haarwortels aangemaakt, waardoor de boom aanzienlijk sneller aangroeit op de nieuwe locatie. Afhankelijk van soort en grootte is voorbereiding zelfs noodzakelijk (bijvoorbeeld bij een grote maat zomereik)

Bij het kiezen van de boomverplanttechniek spelen vele factoren een rol. Belangrijke randvoorwaarden voor het verplanten zijn een goede bereikbaarheid en een geschikte transportroute. Verder moet er rekening gehouden worden met eventueel benodigde vergunningen en eventueel te nemen verkeersmaatregelen. Bij grotere bomen zal er gesnoeid

moeten worden en kunnen er aanvullende verkeerseisen en transportbegeleiding noodzakelijk zijn. Tevens kan het zo zijn dat er gedeelten van de route obstakelvrij gemaakt moeten worden. Ook viaducten en bovengrondse leidingen kunnen een barrière opwerpen. Dit traject kan samen met de Nationale Bomenbank doorgenomen worden.

Belangrijk is dat de nieuwe locatie voorzien is van een goede groeiplaats. Dat wil zeggen een groeiplaats die voorzien is van voldoende doorwortelbare ruimte, voeding, water en zuurstof. Indien er geen doorwortelbare ruimte is zal de boom niet groeien. Als er geen voeding, water en zuurstof is zal de boom sterven. Beoordeling en inrichting van de groeiplaats vormt hiermee de belangrijkste kritische succesfactor van het verplantproces.

Nadat de boom verplant is zal zij gedurende minimaal drie jaar begeleid moeten worden. We noemen dit de nazorgperiode. Hiermee wordt bedoeld het controleren (en indien nodig actie ondernemen) van zaken als zuurstof, verankering, voedingstoestand en het watergeven van de bomen.

Verplanttechnieken

Verplanten van bomen is maatwerk. Voor elke boomsoort en grootte in combinatie met zijn grondsoort, bereikbaarheid en overige omgevingsfactoren geldt een andere verplanttechniek.

In de loop der jaren zijn verschillende technieken ontwikkeld waardoor er voor elke verplantbare boom een geschikte techniek bestaat. Onderstaand vindt u een overzicht van technieken die door de Nationale Bomenbank gebruikt worden in verschillende situaties:



Traditionele Methode

Dit wil zeggen het gecontroleerd hijsen van bomen met behulp van hijsbanden aan de stam. De voordelen van de traditionele methode is dat de kluit op maat gemaakt kan worden, kabels en leidingen minder problemen geven en de techniek relatief lage kosten met zich mee brengt. Deze techniek is zeer goed bruikbaar op plaatsen met een compact wortelgestel en grondsoort. Lastiger wordt het bij bijvoorbeeld een boomsoort met een open wortelgestel op zandgrond. De kluit kan dan uit elkaar vallen.



NATIONALE BOMENBANK
Boomverplanting • Verzorging • Onderzoek

Verplantmachine

Voordeel van de verplantmachine is dat de kluit bij elkaar wordt gehouden. Deze techniek is dus uitermate geschikt voor bomen met een open wortelgestel en op zandgrond. Nadeel is dat een kluit niet op maat gemaakt kan worden, de grootte van de schep is bepalend en niet de richting en de mate waarin de kluit ontwikkeld is. Tevens is deze techniek niet toe te passen bij de aanwezigheid van kabels en leidingen.



Newmanframe

Hierbij worden stalen balken op, en nylon banden om de kluit aangebracht. De banden worden vervolgens bij elkaar getrokken zodat de kluit niet uit elkaar kan vallen. Deze techniek wordt toegepast als een verplantmachine niet ingezet kan worden maar het toch nodig is om de kluit te fixeren. Ook hier weer in het geval van een open wortelgestel in combinatie met zandgrond. De Nationale Bomenbank gebruikt deze methode alleen om de kluit te fixeren. Vervolgens wordt gecontroleerd aan de stam gehesen en niet aan de constructie op de kluit.



Palletmethode

Hierbij worden stalen balken onder de kluit aangebracht. Aan de 'pallet' wordt de boom opgehesen. In 1994 is deze techniek door de Nationale Bomenbank ontwikkeld en toegepast. Inmiddels een

algemeen toegepaste techniek voor het verplanten van zeer grote bomen met een stamomvang van ca. 200-300 cm. Beperkende factor bij deze methode is de ruimte die nodig is voor het aanbrengen van de pallet onder de boom en de ruimte die nodig is voor transport.



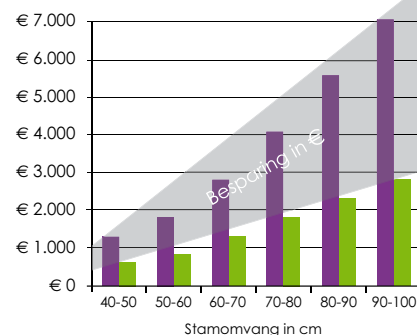
Versleoptechniek

Met een lier wordt de boom verslept. Ook deze techniek wordt toegepast bij zeer grote bomen. Een goede techniek zonder risico als de boom in één lijn getransporteerd kan worden over een niet al te grote afstand.

Waardeberekening

Het verplanten van bomen kan leiden tot enorme kostenbesparingen. In de grafiek rechts treft u een voorbeeld berekening van leveren en planten versus verplanten aan. Hieruit blijkt dat de besparing kan oplopen tot meer dan € 4.000,00. Maar eigenlijk is dit nog niet alles. Want met het omzagen van een bestaande boom in plaats van verplanten gaat ook een investering van jaren verloren!

Kosten nieuw planten versus verplanten



■ Kosten leveren en planten nieuwe boom in stamomvang.

■ Kosten verplanten bestaande boom in stamomvang.